

Valvontaeläinlääkärin viran perustaminen

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta 27.05.2025 § 37
321/01.01.00/2025

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalveluissa on kaksi valvontaeläinlääkärin virkaa. Toinen viroista on valvontaeläinlääkärin ja vastaavan eläinlääkärin yhdistelmävirka, joka on perustettu kesäkuussa 2022 täydentämään resurssivajetta. Lisäresurssista huolimatta kaikkia lakisääteisiä tehtäviä ei saada nykyisellä resurssilla hoidettua. Vastaavan eläinlääkärin tehtäviin on jyvitetty yhdistelmävirasta 0,2 htv:tä, mutta tämä ei ole ollut lainkaan riittävä, mikä on edelleen vaikuttanut valvontaeläinlääkäriresurssiin vähentävästi. Todellinen valvontatehtäviin käytettävissä oleva resurssi on ollut noin 1,5 htv:tä.

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalveluissa valvontaeläinlääkärit hoitavat valtion virkatehtäviä sekä kunnallisia elintarvikevalvonnan tehtäviä. Yksikössä ei ole erillistä hygieenikkoeläinlääkärin virkaa, joka hoitaisi vain elintarvikevalvontaa. Eläinsuojeluvalvonta tehdään pääsääntöisesti parityöskentelynä. Resurssilaskelman mukaan valtion valvontatehtäviin tarvittaisiin 2,15 htv:tä ja kunnan valvontatehtäviin 0,6 htv:tä eli yhteensä 2,75 htv:tä. Tämän lisäksi tulee huomioida 0,5 htv:tä vastaavan eläinlääkärin tehtäviin, joita hoitaa yksi valvontaeläinlääkäreistä. Vuoden 2026 alussa voimaan astuvan aluehallintouudistuksen myötä on odotettavissa, että aluehallintoviraston tehtävistä osa siirtyy edelleen kunnallisille viranhaltijoille.

Yksikköön esitetään perustettavaksi yksi uusi kokoaikainen valvontaeläinlääkärin virka, jolloin valvontaeläinlääkäriresurssi olisi 2,5 htv:tä. Uuden viran myötä valvontaresurssivajetta olisi edelleen yhteensä noin 0,25 htv:tä.

	arvio toteutuneesta	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026
Valtion valvontatehtävät (htv)	1,12	1,35	1,95
Kunnan elintarvikevalvonta (htv)	0,38	0,45	0,55
Vastaava eläinlääkäri (htv)*	0,50	0,20	0,50
htv yhteensä	2,00	2,00	3,00

*)resurssi jyvitetään eläinlääkinnän kustannuspaikalle

Valtion/kunnan valvontatehtävä	Valvontatehtävä	Resurssitarve henkilötyövuosina (htv)	
Valtio	Eläinten hyvinvoinnin valvonta (sis. eläinkuljetusten valvonta)	1,6	Valtion valvontatehtävät yhteensä 2,15 htv
Valtio	Eläinten terveyden valvonta (sis. tuonti- ja vientivalvonta)	0,2	
Valtio	Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta	0,2	
Valtio	Sivutuotevalvonta	0,1	
Valtio	Vierasaine- ja lääkekirjanpidonvalvonta	0,05	
Kunta	Hyväksytyjen elintarvikehuoneistojen (laitosten) valvonta	0,2	Kunnan valvontatehtävät yhteensä 0,6 htv
Kunta	Eläinperäisen alkutuotannon valvonta	0,4	
Kunta	Vastaavan eläinlääkärin tehtävät	0,5	Eläinlääkinnän vastaavan resurssi 0,5 htv
Yhteensä		3,25	

Eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 23 §:n mukaan valtion varoista maksetaan kunnalle korvaus 15 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen valvontatehtävien suorittamisesta. Korvauksen perusteena ovat kunnalle aiheutuvat välittömät kustannukset. Valtio korvaa valvontaeläinlääkärin palkkauskustannuksia kunnalle Valtioneuvoston eläinlääkintähuollosta annetun asetuksen 1031/2009 3 §:n mukaisesti. Palkkauskustannus sisältää lisäksi henkilösivukulut (palkkakustannus = välitön palkka + vuosiloma-ajan palkka + lomarahaa ja henkilösivukulut = sosiaalivakuutusmaksut + laskennallinen 5,3 % palkkakustannuksista). Vuoden 2025 talousarvion mukaan valtion kustannusosuus on 115 000 € ja toimintakulut 215 970 € eli alijäämä on 95 470 €. Tämä alijäämä on käytännössä hinta valvontaeläinlääkäreiden suorittamalle elintarvikevalvonnalle sekä vastaavan eläinlääkärin tehtäville, jotka ylittävät eläinlääkintään jyvitetyn 0,2 htv:n osuuden. Nykyisellään 0,2 htv:tä valvontaeläinlääkärin yhdistelmäviran palkkakuluista on kirjattu suoraan eläinlääkinnän kustannuspaikalle ja jatkossa jyvitys olisi puolet yhdistelmäviran palkkakuluista. On myös huomattava, että valvontaeläinlääkäreiden elintarvikevalvonnasta saadut tulot ovat olleet vuosittain noin 5 000 €, mutta tulot kirjautuvat ympäristöterveysvalvonnan kustannuspaikalle, jolloin ne eivät näy eläinsuojelun taseessa.

Arvion mukaan valtion maksama osuus kasvaisi uuden viran myötä 115 000 eurosta noin 162 000 euroon eli noin 47 000 euroa. Toimintamenojen lisäys olisi noin 100 000 euroa (henkilöstölulut 85 000 € ja palvelujen ostot 15 000 euroa). Alijäämä kasvaisi siis 53 000 euroa aikaisempaan verrattuna. Reilu puolet alijäämästä, 28 000 euroa, jyvittyisi

eläinlääkinnän kustannuspaikalle vastaavan eläinlääkärin resurssin kasvun myötä. Laskelmassa ei ole myöskään huomioitu valvontaeläinlääkärien elintarvikevalvonnasta saatuja tuloja, jotka myös hieman kasvaisivat resurssin lisääntyessä.

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	Muutos
Valtion kustannusosuus	99 000	115 000	162 000	47 000
Toimintakulut	-228 000	-215 970	-315 970	-100 000
Alijäämä	-129 000	-100 970	-153 970	-53 000

Vuoden 2026 alusta eläinlääkintähuoltolain uudistus astuu voimaan ja kuntia koskevien muutosten valmistelu tulee viemään merkittävästi vastaavan eläinlääkärin työaikaa jo vuonna 2025. Tästä syystä valvontatehtäviin tarvittavan resurssin turvaamiseksi virka esitetään avattavaksi jo 1.9.2025. Vuoden 2025 talousarvioon tehdään muutosehdotus tämän osalta siten, että eläinsuojelun toimintamenot kasvavat 23 400 euroa (palkkakulut 15 400 €, palkkojen sivukulut 3 000 €, palvelujen ostot 5 000 €) ja tulot valtiolta kasvavat 15 500 € euroa eli nettomenot kasvavat noin 7 900 euroa loppuvuoden osalta. Lisäksi eläinlääkinnän kuntannuspaikalle varataan lisämääräraha 9 500 euroa vastaavan eläinlääkärin palkkakuluihin (palkkakulut 8 000 € ja palkkojen sivukulut 1 500 €).

Aluehallintovirasto on antanut puoltavan lausunnon uuden valvontaeläinlääkärin viran perustamisesta.

Oheismateriaali:

- Resurssiselvitys
- Aluehallintoviraston lausunto

Lisätiedot: Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja Sari Flyktman, puh 044 459 7385

Päätösehdotus

Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja:

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta päättää perustaa uuden valvontaeläinlääkärin viran 1.9.2025 alkaen.

Vuoden 2025 talousarvioon tehdään muutosehdotus siten, että eläinsuojelun toimintamenot kasvavat 23 400 euroa (palkkakulut 15 400 €, palkkojen sivukulut 3 000 €, palvelujen ostot 5 000 €) ja tulot valtiolta kasvavat 15 500 € euroa eli nettomenot kasvavat noin 7 900 euroa loppuvuoden osalta. Lisäksi eläinlääkinnän kuntannuspaikalle varataan lisämääräraha 9 500 euroa vastaavan eläinlääkärin palkkakuluihin (palkkakulut 8 000 € ja palkkojen sivukulut 1 500 €).

Uuden valvontaeläinlääkärin rekrytointi pyritään aloittamaan mahdollisimman pian.

- - -

Keskustelun kuluessa lautakunnan jäsen Antti Tuukkanen esitti, ettei uutta valvontaeläinlääkärin virkaa perusteta tässä vaiheessa, koska vielä on epävarmaa onko tähän tarvetta tulevien muutosten myötä. Lisäksi eläinlääkinnän palvelujen tarve tulee vähenemään entisestään tilojen vähentymisen myötä ja kustannukset ovat nousseet muutenkin lähivuosina.

Heikki Mäenpuro kannatti Antti Tuukkasen esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty ympäristöpalvelujen palvelualuejohtajan päätösehdotuksesta poikkeava esitys, joten asiasta tulee suorittaa äänestys. Puheenjohtaja ehdotti, että ne jotka kannattavat ympäristöpalvelujen toimialajohtajan esitystä äänestävät "jaa" ja ne, jotka kannattavat Antti Tuukkasen tekemää esitystä, äänestävät "ei". Äänestystapa ja äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin neljä (4) "jaa" -ääntä (Anu Paananen, Jyrki Koskela, Laura Kumpulainen, Kimmo Kinnunen) ja kuusi (6) "ei" -ääntä (Arto Seppälä, Jussi Korpi, Antti Tuukkanen, Sulo Pasanen, Suvi Ahola, Heikki Mäenpuro).

Puheenjohtaja totesi, että suoritettun äänestyksen perusteella lautakunta on hyväksynyt Antti Tuukkasen tekemän esityksen, ettei uutta valvontaeläinlääkärin virkaa perusteta.

Päätös	Lautakunta hyväksyi Antti Tuukkasen tekemän esityksen, ettei uutta valvontaeläinlääkärin virkaa perusteta.
Muutoksenhaku	Oikaisuvaatimus
Toimenpiteet	Ote sopijakunnat, Viitasaaren hallintopalveluiden palvelualuejohtaja